

Інститут наукового прогнозування
кафедра економічної теорії
Львівської комерційної академії
Кримський інститут економіки та
господарського права (Севастопольська філія)
кафедра суспільно-політичних наук
Вінницького національного технічного університету
кафедра філософських та соціальних наук
Чернівецького торговельно-економічного інституту
Київського Національного торговельно-економічного
університету
Хмельницький торговельно-економічний інститут
Поволзький інститут управління ім. П. А. Столипіна
Асоціація „Аналітикум”
Українське товариство російської культури «Русь»
ЦМНС, видавництво «ТК Меганом»

СУЧАСНА НАУКА ХХІ СТОЛІТТЯ

Матеріали XI
Міжнародної наукової
інтернет-конференції
10 – 12 червня 2015 року

Київ 2015

Організатори:

Інститут наукового прогнозування (м. Київ)
 кафедра економічної теорії Львівської
 комерційної академії
 кафедра суспільно-політичних наук Вінницького
 національного технічного університету
 кафедра філософських та соціальних наук
 Чернівецького торговельно-економічного
 інституту Київського Національного торговельно-
 економічного університету
 Інститут реклами (м. Київ)
 Кримський інститут економіки та господарського
 права (Севастопольська філія)
 Громадська організація "Асоціація "Аналіткум"
 (м. Вінниця)
 Міжнародне товариство прав людини (Українська
 секція)
 Українське товариство російської культури "Русь"
 Центр міжнародного наукового співробітництва,
 видавництво «ТК Меганом»
 * Збірник включено до
 наукометричної бази даних
 «Російський індекс наукового цитування» («РІНЦ
 SCIENCE INDEX»)
 Ліцензійний договір № 776-07/2013К
 від 26.07.2013
 Офіційний сайт
<http://www.int-konf.org>

Founder:

Institute of Scientific Forecasting (Kyiv)
 Department of Economics, Lviv Academy
 of Commerce
 Department of social and political sciences,
 Vinnytsia National Technical University
 Department of Philosophy and Social
 Sciences Chernivtsi Trade and Economics
 Institute Kyiv National Trade and Economic
 University
 Universities' Institute of Advertising (Kyiv)
 Crimean Institute of Economics and
 Commercial Law (Sevastopol branch)
 NGO "Association "Analitkum" (Vinnytsia)
 International Society for Human Rights
 (Ukrainian section)
 Ukrainian Society of Russian Culture "Русь"
 Center for International Scientific
 Cooperation, publishing "TK Meganom"
 * Registered by «РІНЦ
 SCIENCE INDEX»
 Registration Certificate № 776-07/2013К
 dated 26.07.2013
 Official site
<http://www.int-konf.org>

Оргкомітет:

Башнянин Г. І., доктор економічних наук
 Бабенко А. Г., доктор економічних наук
 Корнієнко В. О., доктор політичних наук,
 академік Української академії політичних наук
 Ореховський В. О., доктор історичних
 наук
 Юрій М. Ф., доктор історичних наук, академік
 Національної Академії Наук України
 Чурюмов К. І. член- кореспондент Національної
 Академії Наук України, академік Нью-Йоркської
 Академії наук
 Жалко-Титаренко В. П., доктор медичних наук
 Чікарькова М. Ю., доктор філософських наук
 Бадалов О. П., кандидат мистецтвознавства

Амурський Е. Е., кандидат педагогічних
 наук, академік МАБЕТ
 Антонович С. А., кандидат педагогічних
 наук
 Биков О. М., кандидат юридичних наук
 Прищенко С. В., доктор наук у галузі
 дизайну
 Бикова Т. В., кандидат філологічних наук
 Денисюк С. Г., доктор політичних наук,
 Докаш О. Ю., кандидат політичних наук
 Коваль Л. М., кандидат економічних наук
 Безаров О. Т., кандидат історичних наук

13. Serhiy Leshchenko, *to brothers Kluyev laws are not written – even in Austria?*, *Ukrainska Pravda*, 23.01.2014. [Electronic resource]: <http://www.pravda.com.ua/articles/2014/01/23/7010879/>

14. *Duhaime's Anti-money Laundering Law in Canada, Politically Exposed Person*, Mode of access: WWW.URL: <http://www.antimoneylaunderinglaw.com/aml-law-in-canada/politically-exposed-person>

15. *AML360, Politically Exposed Person*, Mode of access: WWW.URL: <http://www.amlcft.co.nz/politically-exposed-person.html>

УДК 930:82-94(477-25)

ВОЛОДИМИР АНТОНОВИЧ ЗА СПОГАДАМИ

ВАСИЛЯ ЛЯСКОРОНСЬКОГО

кандидат історичних наук, Тарасенко О. О.

Київський університет імені Бориса Грінченка, Україна, Київ

У спогадах про Володимира Антоновича Василя Ляскоронського, представника київської документальної школи професора Антоновича, яка займає важливе місце в українській історіографії і репрезентує школу істориків Університету Св. Володимира, проаналізовано враження учня від добросердного ставлення В. Б. Антоновича до студентів, вірності Вчителя громадським і науковим ідеалам, високо оцінено лекції і наукові дискусії вченого та щире допомогу у наукових пошуках студентам і делікатне оцінювання їхніх знань, прощальні настанови професора Антоновича студентам випускникам жити і працювати на користь родині, громаді, країні, досліджено образ Вчителя, значення його впливу на мотивацію студентів вивчати українську історію, розкрито процес створення вченим київської документальної школи істориків, на професійне становлення покоління українських істориків у формуванні їх як свідомих українських діячів.

Ключові слова: В. Б. Антонович, друга половина ХІХ століття, школа істориків Університету Св. Володимира, кївська документальна школа В. Б. Антоновича, спогади, В. Г. Ляскоронський.

кандидат исторических наук, Тарасенко О. О. Владимир Антонович в воспоминаниях Василия Ляскоронского / Киевский университет имени Бориса Гринченка, Украина, Киев

В воспоминаниях о Владимире Антоновиче Василия Ляскоронского, представителя киевской документальной школы профессора Антоновича, которая занимает важное место в украинской историографии и представляет школу историков Университета Св. Владимира, проанализированы впечатления ученика о добросердечном отношении В. Б. Антоновича к студентам, верность Учителя общественным и научным идеалам, высоко оценены лекции и научные дискуссии ученого, искренняя помощь студентам в их научных исследованиях и деликатность оценивания их знаний, прощальные наставления профессора Антоновича студентам выпускникам жить и работать на пользу семье, обществу, стране, исследованы образ Учителя, значение его влияния на мотивацию студентов изучать украинскую историю и профессиональное становление поколений украинских историков в формировании их как сознательных украинских деятелей.

Ключевые слова: Владимир Антонович, вторая половина ХІХ столетия, школа историков Университета Св. Владимира, киевская документальная школа Владимира Антоновича, воспоминания, Василий Ляскоронский.

PhD in history, Tarasenko O. O. Volodymyr Antonovych in Vasyil Lyaskoronsky' memories / Borys Grinchenko Kyiv University, Ukraine, Kyiv

In the memoirs of Volodymyr Antonovych his student and follower Vasyil Lyaskoronsky, a representative of the Volodymyr Antonovych Kyiv Documentary School, which occupies an important place in Ukrainian historiography and represents Historians of St. Volodymyr University School, shares with a deep

respect his impressions about Volodymyr Antonovych' kind-hearted relations with students,

Teacher's devotion to social and scientific ideals, highly appreciated lectures and scientific discussions of scholar, his sincere help to students in their scientific studies, the delicacy in evaluation of their knowledge, his farewell speech to graduating students to live and work for the public benefit of family, community and country. Teacher's image, the significance of his influence on the motivation of students to study Ukrainian history and on the professional formation of generations of Ukrainian historians in creating them as conscious Ukrainian leaders are researching in the article.

Keywords: Volodymyr Antonovych, the second half of the XIX century, historians of St. Volodymyr University School, Volodymyr Antonovych Kyiv Documentary School, the memories, Vasyil Lyaskoronsky.

Вступ. Володимир Боніфатієвич Антонович (1830–1908) [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8] був одним із найвизначніших діячів українського національного відродження другої половини XIX ст., майже півстоліття спрямовував український громадсько–політичний рух, став фундатором і патріархом української історичної школи – Київської документальної школи, з якої виросло сузір'я видатних українських істориків – Микола Дашкевич, Дмитро Багалій, Петро Голубовський, Митрофан Довнар–Запольський, Іван Линниченко, Орест Левицький, Іван Каманін, Василь Ляскоронський, Михайло Грушевський, Василь Данилевич, Олександр Андріяшев, Леонід Добровольський, Володимир Щербина, Олександр Грушевський та ін., які заклали міцне наукове підґрунтя всьому кращому, що було створено українською історичною наукою аж до 30–х років XX ст. Київська документальна школа істориків професора Антоновича [9; 10; 11] займає важливе місце в українській історіографії загалом і репрезентує школу істориків Університету Св. Володимира.

Вдячну пам'ять у спогадах про Вчителів, які впливають на наше формування та становлення ми проносимо крізь все життя. Серед славетної плеяди істориків Університету Св. Володимира гідне місце належить професору Володимирі Антоновичу. Пошанування професора Антоновича через спогади його учня і послідовника В. Г. Ляскоронського, представника Київської документальної школи, допоможе глибше зрозуміти людину, яка уособлювала свій час та невтомно його творила, своєю багатолітньою працею доклала чимало зусиль для формування школи істориків Університету Св. Володимира ХІХ століття загалом.

Мета статті: проаналізувати яким у спогадах Василя Ляскоронського постає Володимир Антонович, простежити значення впливу Вчителя на зацікавлення студентів вивчати українську історію, на професійне становлення поколінь українських істориків у формуванні їх як свідомих українських діячів.

До київської документальної школи В. Б. Антоновича увійшли всі його учні, без огляду на їхні ідеологічні та історіософські переконання. Як зазначає сучасний український дослідник І. Б. Гирич: «Говорячи про історичну школу В. Антоновича, або т. зв. київську документальну школу, слід розрізняти два поняття: власне школу й напрям» [12, с.219].

Поняття історичної школи В. Б. Антоновича як напряму за визначенням І. Б. Гирича «кількісно вужче і стосується лише тих істориків, які поділяли й продовжували народницькі візії вчителя в національно-державному ключі, тобто належали до істориків української історіографічної концепції» [12; с.220].

Як відомо, без участі В. Б. Антоновича не відбувалася жодна суспільно-політична подія того часу, «як яскравий представник української інтелігенції, він уособлював свою добу й активно творив її» [12; с.212]. А «дух В. Антоновича, його справи, його думки, за образним висловом О. Оглоблина, витали над Києвом пореволюційним. Значення В. Антоновича усвідомив навіть В. Вернадський, який [...] в Києві 1917–1918 рр. опинився

віч-на-віч з нечуваним пієтетом, яким було оповите ім'я В. Антоновича в очах української інтелігенції» [12; с.212].

Василь Григорович Ляскоронський (1859–1928) [13; 14; 15; 16; 17] – український історик [18], археолог [19], етнограф, нумізмат і картограф, академік Всеукраїнської академії наук [20; 21], поділився спогадами про свого університетського вчителя Володимира Боніфатієвича Антоновича, які вперше були видані у 1928 році [22]. У нашій статті спогади В. Г. Ляскоронського цитуємо за ювілейним виданням «З іменем Святого Володимира. Київський університет у документах, матеріалах та спогадах сучасників» [23].

«Був то видатний вчений, талановитий та надзвичайно працьовитий, великий знавець краюї історії, археології та етнографії, а до того ще переконаний українофіл і ліберал», – відзначає Василь Ляскоронський [23; с.293].

Історик ділиться враженням про поведження В. Б. Антоновича із студентами: «Говорив він просто, без гучних фраз, взагалі без жодного прямування до ефекту, але ж його слова були змістовні, глибоко продумані. [...] Його мова відрізнялась і українським акцентом. [...] Жадібно слухали ми свого улюбленого професора, захоплюючись змістовністю його викладів, так само як його приступністю та простим обходженням із студентами. Поводився В. Б. з ними завжди надзвичайно мило: просто, уважно, сердечно та щиро, по змозі дбаючи, щоб задовольнити їх наукові прямування, але разом із тим поважно й обережно, не кажучи нічого зайвого» [23; с.295].

Василь Григорович відзначає, що у 80–х роках ХІХ ст., коли для університетського життя наступило довге лихоліття: «... У ті важкі роки В. Б. зостався вірним своїм міцно усталеним громадським та науковим ідеалам; там само, як і раніше, чутко, щиро та уважно ставився до студентства; вчив, напучував, розвивав шляхи до наукової праці, добирив теми для розвідок, що живо зацікавлювали і молодь, і ширші кола.... [...]

Нам вельми подобались і самі лекції В. Б., і його умілість провадити наукові дискусії, подавати правдиве, безсторонне, і разом з тим делікатне цінування кожної наукової праці» [23; с.298].

Високо оцінює В. Г. Ляскоронський лекції вчителя: «Особливо гарні були виклади В. Б. з передмонгольського періоду руської історії та з історії української козачини. [...] він давав силу критичних зауважень, дуже цікавих, метких і вельми важливих для правдивого розуміння того чи іншого факту чи події. Сам виклад лекцій був завжди стислий, продуманий, надзвичайно ясний та простий, при тому, що факти й висновки подавано з великою науковою критикою» [20; с.298].

Захоплено пригадує: «Яскраво пам'ятні прехороші доповіді В.Б. з історії та археології українських земель, що подавав він в Товаристві Нестора Літописця [...] В. Б. завжди уважно ставився до студентської молоді [...] на приязне до нас відношення В. Б. ми відповідали гарячою симпатією до нього» [23; с.298].

Вдячний учень споминає про допомогу В. Б. Антоновича студентам, які тільки розпочинали наукові пошуки: «Стоячи сам надзвичайно високо в науковому відношенні, В. Б. дуже був уважливий до тих, що починали працювати на науковому ґрунті. Постерігши в студентів нахил до роботи по тому чи іншому питанню, В. Б. уважно ставився до нього, наділяв книжками, подавав необхідні вказівки, поради, довідки [...] давав змогу користуватися з бібліотеки та з музею старожитностей при університеті тим, хто поважно працював там...» [23; с.298].

Пригадує В. Г. Ляскоронський про оцінювання знань студентів вчителем: «На студентських іспитах В. Б., вимагаючи фактичного знання, визначався м'яким і делікатним обходженням та великою поміркованістю щодо цінування відповіді; [...] вище оцінював самостійне міцне знання над виучуванням фактів з чужого голосу. [...] Щодо оцінки наукових праць, В. Б. виявляв безсторонність, справедливість і прихильне співчутливе відношення до наукових робітників» [23; с.299].

Споминає Василь Григорович про враження від лекцій В. Б. Антоновича з археології: «Особливий інтерес являли лекції В. Б. з археології; спеціального курсу з неї він викладав для студентів двох вищих курсів на їх прохання. Великий знавець в тій галузі, який сам зробив силу розкопів та дослідів по всій Україні та поза її межами, В. Б. прекрасно ознайомлював своїх слухачів з найголовнішими основами археології, науково й систематично викладеними» [23; с.299].

Підкреслює у спогадах людяність вчителя: «Його добра, людяна натура не давала одмовити людям допомогти в тяжких годинах життя...» [20; с.302]. В. Г. Ляскоронський наводить факти, які свідчать «... про добре серце та правдиву гуманність В. Б., який не оминав нагоди зробити можливу поміч або добро людям.». Наголошує, що «роблячи добре діло В. Б. майже ніколи не говорив про те, про них нічого не знали навіть близькі люди та родина. Він щороку уділяв із невеликих своїх засобів, певну суму на стипендію для якого бідака (гімназиста або студента) і про це ніхто не знав до самої його смерті. [...] У своєму ставленні до людей була то людина надзвичайно одзивлива до кожного, особливо до молоді, що вмiла пристосовуватися до неї, любити її, і разом з нею працювати на науковій ниві» [23; с.303].

Студенти високо цінували та поважали В. Б. Антоновича за його доброзичливість і душевність: «... майже кожний курс, скінчивши університет, уряджав так звану прощальну з В. Б. проїздки Дніпром куди-небудь в околиці Києва. [...] поминаючи історичні місцевості В. Б. ознайомлював своїх слухачів з їх минулим життям, маючи завжди для того величезний запас відомостей [...] з археології [...] історичної географії...» [23; с.303]. Прощальне спілкування із вчителем було значущим: «Крім наукового інтересу такі екскурсії мали ще й високе моральне значення, бо, розлучаючись [...] В. Б. [...] подавав раду, як мусить провадити своє життя кожний, хто здобув університетську освіту, щоб стати корисним членом і родині, і громадянству, і [...] країні. [...] В непомітній формі В. Б.

нагадував своїм слухачам принципи морального обов'язку до рідного краю, що про його добро повинен дбати і працювати для нього кожний його вдячний син...» [23; с.304].

В. Г. Ляскоронський підсумовує: «Все те надзвичайною силою приваблювало до особи В. Б. симпатії молоді, яка, бачачи завжди з його боку сердечне співчуття та повсякчасну готовність піти назустріч до кожної поважної наукової праці, і сама поволі привчалась до наукової роботи, захоплювалась нею. І наслідком того з'являлись, мало не щороку, все нові наукові дослідження, які виконували учні В. Б., але які було намічено та підготовлено його власною працею. Отже цілком зрозуміло стає та радість душевна і моральне задоволення В. Б., коли такі праці його учнів доходили до завершення і кожна додавала нове листячко до того лаврового вінця, що ним так почесно й справедливо було увінчано голову дорогого всім нам вчителя» [23; с.304], який «з такою ласкою та щирістю ставився до людей, стараючись робити їм добро» [23; с.305].

Висновок. Узагальнимо, у спогадах про Володимира Антоновича Василь Ляскоронський поділився враженнями про добросердне ставлення професора Антоновича до студентів та його вірністю громадським і науковим ідеалам протягом всього життя, високо оцінив лекції і наукові дискусії вченого та щиро допомогу у наукових пошуках студентам і делікатне оцінювання їхніх знань, підкреслив значущість прощальних настанов студентам випускникам жити і працювати на користь родині, громаді, країні, із вдячливістю та любов'ю відтворив образ Вчителя, значення його впливу на мотивацію студентів вивчати українську історію та професійне становлення поколінь українських істориків у формуванні їх як свідомих українських діячів. Спогади Василя Ляскоронського через майже сто років лишаються актуальними для нас на початку ХХІ століття і спонукають до поглибленого вивчення життя та наукової спадщини одного із найталановитіших українських істориків другої половини ХІХ – початку

XX століття, яскравого представника школи істориків Університету Св. Володимира – Володимира Боніфатієвича Антоновича.

Література:

1. Антонович В. Б. /Биографический словарь профессоров и преподавателей Университета Св. Владимира (1834–1884) [Текст] / Составлен и издан под ред. В. С. Иконникова. – Киев: Тип. Ун-та Св. Владимира, 1884. – С. 24-27.
2. Антонович В. Б. [Текст] [Електронний ресурс] /Київський національний університет імені Тараса Шевченка Історія. Видатні особистості університету. – Режим доступу: <http://univ.kiev.ua/ua/geninf/osobystosti/antonovich/>
3. Винар Л. До 150-ліття з року народження Володимира Антоновича [Текст] //Л. Винар // Український історик. – 1984. – Ч. 1 – 4 (81 – 84). – С. 187-190.
4. Дорошенко Д. Володимир Антонович. Його життя й наукова та громадська діяльність [Текст] /Д. Дорошенко. – Прага: Вид-во Юрія Тищенка, 1942. – 168 с.
5. Киян О. І. Життєвий та творчий шлях В.Б. Антоновича [Текст] /О. І. Киян // Український історичний журнал. 1991. – № 2. – С.64-76.
6. Ульяновський В. Син України (Володимир Антонович: громадянин, учений, людина) [Текст] /В. Ульяновський //Антонович В. Б. Моя сповідь: Вибрані історичні та публіцистичні твори. – К., 1995. – С.5-76.
7. Ульяновський В., Короткий В. Володимир Антонович: образ на тлі епохи [Текст] /В. Ульяновський, В. Короткий. – К.: Міжнародна фінансова агенція, 1997. – 218 с.
8. Короткий В. А. Антонович Володимир Боніфатійович [Текст] [Електронний ресурс] //Енциклопедія історії України: Т. 1: А–В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2003. – 688 с.: іл. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Antonovych_V

9. Оглоблин О. Володимир Антонович та його історична школа [Текст] /О. Оглоблин / Олександр Оглоблин. Студії з історії України: Статті і джерельні матеріали. – Нью-Йорк; Київ; Торонто, 1995. – С.201-218.
10. Киян О. І. Володимир Антонович: історик й організатор Київської історичної школи [Текст] / О. І. Киян. – К.: Інститут історії України НАН України, 2005. – 491 с.
11. Михальченко С. И. Киевская школа в российской историографии (В. Б. Антонович, М. В. Довнар-Запольский и их ученики) [Текст] / С.И. Михальченко. – М. – Брянск, 1997.
12. Гирич Ігор. Українські інтелектуали і політична окремішність (середина XIX – початок XX ст.): Монографія [Текст] / І. Б. Гирич. – К.: Укр. письменник, 2014. – 496. с.
13. Скрипник П. І. Ляскоронський Василь Григорович [Текст] [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2009. – 790 с.: іл. – Режим доступу:
http://www.history.org.ua/?termin=Lyaskoronsky_V_G
14. Дубровський В. Проф. В. Г. Ляскоронський [Текст] /В. Дубровський //Український історик. – 1965. – Рік II. – № 3–4 (7–8). – С. 48–52.
15. Ляскоронський Василь (1859–1928) [Текст] // Енциклопедія українознавства: Словникова частина / Голов. ред. В. Кубійович. – К., 1993. – Т. 4. – С. 1402.
16. Завальна О. Наукова спадщина видатного українського історика Василя Григоровича Ляскоронського (1859–1928 рр.) у збірці Наукового архіву Національного музею історії України [Текст] /О. Завальна // Пам'ять століть. – 2007. – № 1. – С. 145-152.
17. Мельник-Антонович К. Василь Григорович Ляскоронський: Некролог / К. Мельник-Антонович [Текст] // Записки історично-філологічного відділу ВУАН. – К., 1929. – Кн. 24: Праці історичної секції / За ред. М. Грушевського та О. Грушевського. – С. 367-387.

18. Острянюк А. М. Василь Ляскоронський і Ніжинська вища школа [Текст] / А. М. Острянюк // Література та культура Полісся. – Ніжин, 2005. – Вип. 30: Культура Полісся та України в історичному, філологічно-мистецькому контексті / Відп. ред. і упоряд. Г. В. Самойленко. – С. 105-111.
19. Міщук Г. Рукописні документи історика та археолога В. Г. Ляскоронського (1859–1928) з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського як джерело з історії нумізматики [Текст] / Г. Міщук // Бібліотечний вісник. – 2004. – № 2. – С. 27-31.
20. Ситник О. М. Василь Григорович Ляскоронський [Текст] / О. М. Ситник // Український історичний журнал. – 1990. – № 2. – С. 88-99.
21. Ситник О. М. Фонд В. Г. Ляскоронського в рукописному відділі ЦНБ АН України як джерело до вивчення життєвого шляху та наукової діяльності історика [Текст] / О. М. Ситник // CARPATICA – КАРПАТИКА. – Ужгород, 1993. – Вип. 2. – С. 247-250.
22. Невидані спогади В. Г. Ляскоронського за Володимира Боніфатієвича Антоновича як професора [Текст] // Україна, 1928. – Київ. – С. 70–82.
23. Ляскоронський В. Спогади про проф. В. Б. Антоновича [Текст] / В. Ляскоронський. / З іменем Святого Володимира У 2 кн. Кн. 1. / Упоряд. В. Короткий, В. Ульяновський. – К.: Заповіт, 1994. – С. 293-305.

References:

1. Antonovych V.B. /Vyohrafycheskyi slovar professorov y prepodavatelei Unyversyteta Sv. Vladymyra (1834–1884) [Text] / Sostavlenn y yzdan pod. red. V.S. Ykonnykova. – Kyev: Typ. Un-ta Sv. Vladymyra, 1884. – С. 24-27.
2. Antonovych V.B. [Elektronnyi resurs] [Text] / Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka Istorii. Vydanni osobystosti universytetu. – Rezhym dostupu: <http://univ.kiev.ua/ua/geninf/osobystosti/antonovich/>
3. Vynar L. Do 150-littia z roku narodzhennia Volodymyra Antonovycha [Text] / L. Vynar // Ukrainskyi istoryk. – 1984. – Ch. 1–4 (81–84). – S. 187-190.
4. Doroshenko D. Volodymyr Antonovych. Yoho zhyttia y naukova ta hromadska diialnist [Text] / D. Doroshenko. – Praha: Vyd-vo Yurii Tyshchenka, 1942. – 168 s.

5. Kyian O.I. *Zhyttievyi ta tvorchyi shliakh V.B. Antonovycha* [Text] /O. I. Kyian// *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*. 1991. – # 2. – S.64-76.
6. Ulianovskiy V. *Syn Ukrainy (Volodymyr Antonovych: hromadianyn, uchenyi, liudyna)* [Text] / V. Ulianovskiy //Antonovych V. B. *Moia spovid: Vybrani istorychni ta publitsystychni tvory*. – K., 1995. – S.5-76.
7. Ulianovskiy V., Korotkiy V. *Volodymyr Antonovych: obraz na tli epokhy* [Text]/ V. Ulianovskiy, V. Korotkiy. – K.: *Mizhnarodna finansova ahentsiia*, 1997. – 218 s.
8. Korotkiy V. *A. Antonovych Volodymyr Bonifatiiovych* [Elektronnyi resurs] [Text] // *Entsyklopediia istorii Ukrainy: T. 1: A–V /Redkol.: V. A. Smolii (holova) ta in. NAN Ukrainy. Instytut istorii Ukrainy*. – K.: *Naukova dumka*, 2003. - 688 s.: il. – *Rezhym dostupu: http://www.history.org.ua/?termin=Antonovych_V*
9. Ohloblyn O. *Volodymyr Antonovych ta yoho istorychna shkola*. / O. Ohloblyn [Text] /Oleksander Ohloblyn. *Studii z istorii Ukrainy: Statii i dzherelni materialy*. – Niu-York; Kyiv; Toronto, 1995. – S.201-218.
10. Kyian O. I. *Volodymyr Antonovych: istoryk y orhanizator Kyivskoi istorychnoi shkoly* [Text] /O. I. Kyian. – K.: *Instytut istorii Ukrainy NAN Ukrainy*, 2005. – 491 s.
11. Mykhalchenko S. Y. *Kyevskaia shkola v rossiiskoi ystoryohrafyy (V. B. Antonovych, M. V. Dovnar–Zapolskyi y ykh uchenyky)* [Text] /C. Y. Mykhalchenko. – M. – Briansk, 1997.
12. Hyrych Ihor. *Ukrainski intelektualy i politychna okremishnist (seredyna KhKh – pochatok KhKh st.): Monohrafiia* [Text] / I. B. Hyrych. – K.: *Ukr. pysmennyk*, 2014. – 496s.
13. Skrypnyk P. I. *Liaskoronskyi Vasyl Hryhorovych* [Elektronnyi resurs] [Text] // *Entsyklopediia istorii Ukrainy: T. 6: La-Mi / Redkol.: V. A. Smolii (holova) ta in. NAN Ukrainy. Instytut istorii Ukrainy*. - K.: *Naukova dumka*, 2009. – 790 s.: il. – *Rezhym dostupu: http://www.history.org.ua/?termin=Lyaskoronsky_V_G*
14. Dubrovskiy V. *Prof. V. H. Liaskoronskyi* [Text] /V. Dubrovskiy // *Ukrainskyi istoryk*. – 1965. – Rik II. – № 3–4 (7–8). – S. 48–52.

15. *Liaskoronskyi Vasyl (1859–1928) [Text] //Entsyklopediia ukrainoznavstva: Slovnykova chastyna / Holov. red. V. Kubiiovych. – K., 1993. – T. 4. – S. 1402.*
16. *Zavalna O. Naukova spadshchyna vydatnoho ukrainskoho istoryka Vasyliia Hryhorovycha Liaskoronskoho (1859–1928 rr.) u zbirtsi Naukovoho arkhivu Natsionalnoho muzeiu istorii Ukrainy [Text] / O. Zavalna // Pamiat stolit. – 2007. – № 1. – S. 145-152.*
17. *Melnyk–Antonovych K. Vasyl Hryhorovych Liaskoronskyi: Nekroloh /K. Melnyk–Antonovych [Text] // Zapysky istorychno-filolohichnoho viddilii VUAN. – K., 1929. – Kn. 24: Pratsi istorychnoi seksii / Za red. M. Hrushevskoho ta O. Hrushevskoho. – S. 367-387.*
18. *Ostrianko A. M. Vasyl Liaskoronskyi i Nizhynska vyshcha shkola [Text] / A. M. Ostrianko //Literatura ta kultura Polissia. – Nizhyn, 2005. – Vyp. 30: Kultura Polissia ta Ukrainy v istorychnomu, filolohichno-mystetskomu konteksti / Vidp. red. i uporiad. H. V. Samoilenko. – S. 105-111.*
19. *Mishchuk H. Rukopysni dokumenty istoryka ta arkheoloha V. H. Liaskoronskoho (1859–1928) z fondiv Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho yak dzherelo z istorii numizmatyky [Text] /H.Mishchuk // Bibliotechny visnyk. – 2004. – № 2. – S. 27-31.*
20. *Sytnyk O. M Vasyl Hryhorovych Liaskoronskyi [Text] /O.M. Sytnyk // Ukrainskyi istorychnyi zhurnal. – 1990. – № 2. –S. 88-99.*
21. *Sytnyk O. M. Fond V. H. Liaskoronskoho v rukopysnomu viddili TsNB AN Ukrainy yak dzherelo do vyvchennia zhyttievoho shliakhu ta naukovoï diialnosti istoryka [Text] / O. M Sytnyk // CARPATICA – KARPATYKA. – Uzhhorod, 1993. – Vyp. 2. – S. 247-250.*
22. *Nevydani spõhady V. H. Liaskoronskoho za Volodymyra Bonfatiïevycha Antonovycha yak profesora [Text] // Ukraina, 1928. – Kyiv. – S. 70–82.*
23. *Liaskoronskyi V. Spohady pro prof. V. B. Antonovycha [Text] /V. Liaskoronskyi /Z imenem Sviatoho Volodymyra U 2 kn. Kn. 1. /Uporiad. V. Korotkyi, V. Ulianovskiy. – K.: Zapovit, 1994. – C. 293-305.*

ЗМІСТ

**РОЗДІЛ І. ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ, ЕКОЛОГІЇ ТА
ТЕХНІЧНИХ НАУК**

ОСОБЛИВОСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА
ПІДПРИЄМСТВІ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ
СИСТЕМ 2

Ільяшук А. О.

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ 9

Кіснічан Ю. С.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ
кандидат економічних наук, доцент, **Мироненко М. Ю.,**
Гнатівська Н. О. 16

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА
ПРИКЛАДІ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ 24

Пікуліна О. А.

КЕРУВАННЯ РУХОМ КА ЗА ДОПОМОГОЮ МІКРОРЕАКТИВНИХ
ДВИГУНІВ 31

Іванов С. Л.

МЕТОДИКА ДІАГНОСТИКИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТЕХНОГЕННИХ ОБ'ЄКТІВ 42

кандидат технічних наук, **Томашевська Т. В.**

РОЗДІЛ II. ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ, ІСТОРІЇ ТА ФІЛОСОФІЇ

ПОЛІТИЧНО ЗНАЧУЩІ ОСОБИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Бисага К. В.

50

ВОЛОДИМИР АНТОНОВИЧ ЗА СПОГАДАМИ ВАСИЛЯ
ЛЯСКОРОНСЬКОГО

кандидат історичних наук, Тарасенко О. О.

80

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ
ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Левицька В. А.

93

РОЗДІЛ III. ПИТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК

ВИБІР ПРОГРАМНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ
ФІЗИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

кандидат педагогічних наук, Базурін В. М.

102

ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сніца Т. Є.

112

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ПРОВІДНА СКЛАДОВА РОЗВИТКУ
ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ І ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ
ПРОФЕСІЙНИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Цаподой С. В., Гончаренко О. І.

119